

raszt közmondásos szerénységét a gazdasági krízis még fokozta is. Az abesszin katona igénytelensége azonban még az olaszén is túlsz. Griaule szerint az abesszin katona a lemondás és igénytelenség példaképe lehet. Hozzá van szokva a bőjtöz, mert vallása 150 napi bőjtöt parancsol rá évente és az abesszin ezeket a bőjtöket a legnagyobb könnyedséggel bírják el. Ugyazólván csak minden második napon esznek.

Az utak és egyes helyeken a víz teljes hiánya súlyosbíttja az ellátás nehézségeit. A háborút nem lehet nagy hadsereggel folytatni. Még az aviatikának is, amelyben Olaszországnak döntő fölénye lehet, kevés szerepe lesz ebben az országban háboru esetén. A repülőgép veszélyt jelenthet az európai városok és területek számára, ahol sűrűn összezúfolva az emberek milliói élnek. De ugyazólván semmi veszélyt nem jelenthet olyan országra, amelyben apró viskók és nyomoruságos vályog-falvak vannak, egymástól százkilométeres távolságokra. Ennek az országnak még a fővárosa is csak jelentéktelen mezővárosnak felel meg európai viszonylatban, a benszüllött pedig ismerik a hegyek, völgyek és bariangok útjait és ezekben könnyen elrejtőzködhetnek.

Minddehhez hozzájárul, hogy az abesszin igen jó katona, hogy Negusnak fegyverrel és jó hadserege van, hogy európai és japán kiképző tisztjei vannak és még jobbak is lesznek a hadüzemre következő napon. Ott lesz például az a 400 német katonatiszt, aki szolgálatra jelentkezett az abesszin hadseregnél a háboru esetére. Az utóbbi években Abesszinia modern felszereléssel is ellátta hadseregét.

Az abesszin hadsereg létszámáról ellentétes értesülések vannak. Az olasz adatok szerint a Negus 2 millió főnyi sereget mozgósíthat a legvégső esetben. Modern fegyverekkel azonban ennek a tömegnek alig 10 százaléka fegyverezhető fel. Legutóbb a Negus kijelentette, hogy 350 ezer katonája van fegyverben és könnyen mozgósíthat még ugyanannyit. Azt is tudják, hogy az abesszin hadseregnek 250 gépfegyvere, bizonyos számú ágyuja, közöttük repülőgép elhárító ágyuja is van. Repülőgépe és drótnélküli távirója is van. Ezek az adatok egy-két évesek és azóta az abesszin hadsereg jelentékenyen növelte felszerelését. Ezzel az olaszok az angolokat vádolják.

Rendkívül véres és nehéz háborura van itt tehát kilátás. A gyarmati tapasztalatok ezt mutatják. Az angol bur háborút Anglia néhány száz katona felvonultatásával gondolta megvívhatni, de a végén 150.000-re kellett növelnie haderejét, hogy a gigási önfeláldozással védekező burokat leigázza. A háboru Angliának rengeteg emberáldozatába és megszámlálhatatlan millió fontjába került. Az abesszinok pedig vannak olyan harciasak, mint a burok. A nemzetközi helyzet pillanatnyilag kedvez ugyan az olaszoknak, hiszen Franciaország előre bejelentette semlegeségét, de Anglia érdekeivel, amelyeket az angol Szudán természeti kincseinek feltárásában akadályoz a háboru, még szembetalálkozhatnak az olasz kormány. Végül, Olaszország anyagi forrásai távolról sem közelítik meg az Angliáét, pláne a burok ellen hadakozó Angliáét.

Ilyen nehézségek közepette indul tehát az olasz-abesszin háboru, amelynek kimenetele elé nem lehet a biztos olasz siker reményében tekinteni. Mindenesetre a háboru megkezdésének lehetőségeinél mérlegelni kell azt is, hogy Anglia ellenállása mennyire fogja befolyásolni Mussolininek egyre kihangsúlyozottabb háborus kedvét.

Tel-Aviv a lázas építkezés és átalakulás nagy ritmusában

A magas standard és tömegszükségletek. A munkásnegyedek és a paloták kivonulása a pusztába

A telavivi ucca képeinek átalakulása, mely oly szembevető a régi telavivi polgár és az új látogató számára, a kereskedelem expanziójának és átalakulásának a következménye. Még néhány évvel ezelőtt a telavivi polgár kis üzletecskéken intézte el bevásárlásait, amelyek minden lehető árusítottak, nem voltak specializálva és szerény keretek között mozogtak.

Gyakran tűnt fel az uccán egy-egy járókelő ruhájával, amelyen volt valami, amit Palesztinában csak nagy fáradozás árán lehetett még akkor elérni, egy kis elegancia és új divat és a figyelők tömege nyomban tudta, hogy az illető Európában volt látogatóba. Senki sem tudta eltitkolni az ilyen látogatást. Magán viselte a jeleit és azt mindenki észrevette rajta. Az üzletek sem tördöttek sokat kiállításukkal. Kis kirakatok, szűk hely, sok, egymáshoz közeli áruval — ez jellemezte az üzleteket.

A kereskedelem és az üzletek fel- lendülése

Mindaz radikálisan megváltozott az utóbbi években. Ahol hég volt a házak között, új üzletek épültek, a régiakat kiterítették, átépítették, nagy, széles kirakattablakok, márványkeret, pompás címtáblák, széles üzlet-helyiségek léptek a régiak helyébe. Az üzletek kiépítésével bevonult a kereskedelmi életbe a specializálás is, a specializálódással pedig a felfokozott konkurencia, ami újabb terjeszkedést diktált az egész vonalon. A nagy üzletek mellett elegáns lokálok épültek, a kioszkok helyébe hűsítő termek fagyaltal és hűsítő italokkal. És ma a jelentősebb kereskedelmi uccákon elegáns üzletek végtelen sora vonul végig, melyekben a palesztinai termékek mellett a világ minden árucikkét megtalálod.

Ebben a modernizálásban, eleganciában és a korlátlan vállalkozásokban vezérelt is láttak. Azt mondták, hogy igen magas a standard, túl nagyok az investíciók és túl nagy a konkurencia. Sok igazság rejlik ebben a kritikában, mert ha a közönség ma lényegesen igényesebb is, egy vállalat csak úgy amortizálhat és lehet rentabilis, ha támogatással rendelkezik. Ezek a kereskedelmi üzletek azonban éppen a jövőd fejlődésére rendezkedtek be, a közönség növekedésére, az emelkedett standard további tartására, a tökéletesre és a bevándorlásra. És ha történetesen — Isten őrizen ettől, fohász-kodni: minden telavivi polgár — csökkenne a bevándorlás és a tökéletes, úgy mindez súlyos csapást szenved.

Olyan gazdaságban, mint amilyen a mai palesztinai gazdaság, mely nélkülözzi a tervszerűséget, mely nem ismeri a honlap szükségletét és adottságát, szinte lehetetlen számításokba bocsátani a közeli jövőre nézve. Ma ezer színben és formában hangzik a prosperitási üteme és senki sem akar tudni arról, hogy ennek vége is lehet. Mi sem kívánatosabb, mint hogy ez az állapot még sokáig tartson.

A beláthatatlan Tel-Aviv

A kis Tel-Aviv, melyet látszólag egyetlen pillantásban el lehet fogni, valóságban beláthatatlan lett. Vannak uccák, melyek az ismeretlenbe vezetnek, egész negyedek, amelyek mintha egy éjszaka alatt homokból nőttek volna ki, sima aszfalt utak az autók számára, a tevekaravánok homokutjai mellett, barakk-negyedek a legújabb divatu házak mellett, nyugodt mellékutak és a késő éjszakába kiáltó forgalmas utak. A város erősen differenciálódott.

Csak az a néhány ucca nem változott, mely még az első időből származik és az akkori jaffai elővárosokhoz tartozik. A régi, vagyis tíz éves és a nagyon régi, vagyis tizenöt éves negyedek köröskörül vannak építve. Az utak, melyek ezelőtt nagy, üres telkeket mutattak, zárt egységet képeznek már, a régi kicsi házak, amelyek szerény kertjeikben húzódtak meg, nagy bérházak közé lapultak. A standard emelkedése, melyet az üzlet-helyiségek jeleznek, a lakásépítést is magával rántja. Ma már elektromos csengő is van, amit néhány évvel ezelőtt még fölöslegesnek tartottak, lépcsőházi világítás, meleg- és hidegvíz-ellátás, csempézett konyhák és fürdőszobák, stb. Jellemző az emelkedő standardra, hogy ezek a kényelmességek nemcsak a magánházakban jelentkeznek, hanem a bérházakban is, amelyeket ennek megfelelően fizetnek meg. És az új bevándorlók a mai állapotot természetes adottságnak tekintik és el sem

tudják képzelni, hogy ez valamikor másképp is lehetett.

Érdekes jelensége a telavivi modern kényelmességnek az **apartment-házak** egy- és kétszobás lakásaikkal, minden kényelmökkel, fürdőjükkel és konyhájukkal, vendégülköivel, kiszolgálásukkal, háztelofonukkal, ahol különösen a fiatal párok számára nem létezik háztartási nehézség. Ezzel szemben el kell képzelni, hogy három évvel ezelőtt a butorozott szoba fogalma annyira ismeretlen volt, hogy mindenki, aki szobát bérelt, ágyat és olykor egy szekrényt is hozott magával, és senkinek se jutott volna eszébe, hogy ennél kényelmesebb berendezkedés is létezik.

A magas standard és a tömeg

Nem szabad azonban elfelejteni, hogy az a réteg, mely ezt a kényelmességet meg tudja fizetni, még mindig elég szűk. A telavivi lakosság tömege még mindig primitív és nyomott körülmények között lakik, csak hallomásból ismeri a csempézett fürdőszobát, kis lakásokba zsúfolódik családjával és emellett a lakások viszonylag nagy százalékát teszi ki. Ebből is látható, hogy a standard emelkedése a városban nem a legsürgősebb szükségleteket követi, hanem a rentabilitást és ez nem oda tendál, hogy a kisember lakáshányát csökkentse, hanem hogy a nagyok hajlamait kielégítse.

A munkásnegyedek

Nagyarányu és tömegszükségletek kielégítésére irányuló kísérlet a **munkásnegyedek** (Sechunot Hapoaolim) építése Tel-Avivban. Néhány évvel ezelőtt kísérlet gyanúnd kezdtek meg építésüket, amikor a Keren Kajem földjének olcsó magántelkeket és hosszulejárati hitelek segítségével függetleníteni próbálták a munkásszervezet tagjait a háztulajdonosoktól és nekik saját otthon igyekeztek nyújtani. Az első kísérletek sikerültek és azokat újabb kísérletek követték nagy mértékben és ugyanolyan sikerrel, úgy, hogy ma nagy munkásnegyede van a városnak, amely építészeti szempontból is, gondozott kertjével és egységes vonalával előnyösen különbözik a többi negyedektől. E városi-telepítési törekvésnek két főirány van: Kis, egycsaládos házakat teremni, melyeket kis kertek öveznek és nagy házblokkokat, ahol minden két-, vagy három-

szobás lakás külön izlést fejez ki. Az ilyen blokkokat rendszerint nagy kert övezi, de kis-terlekek történnek gyermekkertek, mosodák, stb. berendezésére is. Ugy az egycsaládos házak, mint a blokk-sorok főleg a város északi részét foglalják el, ahol világosan elválasztódnak környezetüktől. De a város többi részében is vannak ilyen negyedek.

A konjunktúra a kisemberek közül sokat arra bátorított, hogy az ilyen negyedek és szövetkezeti építkezések tagjainak iratkozzanak be. Olyan hitelt kapnak, amely lehetővé teszi számukra, hogy lassan fizessék vissza a kölcsönt és egy bizonyos idő után teljesen megszabadulnak a házbér teherétől. Nem kétségtelen, hogy ennek az építkezési rendszernek jövője van. Megállapítható azonban, hogy főleg a munkásság tisztviselőinek és magasabb színvonalon álló munkásrétegeknek áll módjában ezt az alkalmat kihasználni. A közönséges munkás, dacára a hitelenek és a könnyítéseknek, csak nehezen tudja előteremteni a szükséges befizetési összeget. Rajta csak a köz szociális lakáspolitikája segíthet.

Paloták a pusztában

Míg a város belsejében a nagy építkezések lehetősége meglehetősen korlátozott és az emelőgépek lassan eltűnnek az ucca képerőli világon látható, milyen erőfeszítések történnek a város külső részein a tejeszkedés irányában. A petach-tikvai uton a nagy bérházak a Saronah nevi német kolónia földjéig nyulnak és ahol még két évvel ezelőtt homokpuszta volt, ahol még csak a régi sykomorfák állottak, ma háromemeletes házak emelkednek. Az autobuszok gyors kerület kell hogy csináljanak az új aszfalt-utakon, az új házak előtt, melyek úgy állanak, mint ha gyárból öntötték volna frissen ki őket. Egy másik külvárosi negyedben, ahol az új György király ucca a pusztába nyulik, tevék ringanak és homokot és építőanyagot hoznak az épülő házakhoz, melyek szinte a narancsültvények mellé szegődnek már. Itt masszív házblokkok állanak, nagy bérházak, mind modern mintára. Itt épül a munkásbetegség-eglyző új épület-kolosszusa, nem messze ettől rakták le néhány nappal ezelőtt a „Habimah” színházának alapkövét. A szomszédos mezőkről és ültvényekről a petach-tikvai ut kanyarulatai látszanak, ahol egymást kergetik az autók.

Használja ki a rövid időt...

és vásároljon egy szerencse-sorsjegyet a
Banca Ilescu S. A. Cluj-nál
Huzás 1935 július 15-én.

A munkácsi hitközség, magánhitelezőivel meg tudna egyezni, 300.000 csehkoronás adóhátraléka miatt azonban csődben marad

Beregszász, július 9. A sajtót már korábban bejárta a hír, hogy a munkácsi zsidó hitközség csődbe került. Az ungvári kerületi bíróság előbb a csődkervényt elutasította, a kassai felsőbíróság azonban fellebbezés folytán a csőd megnyitását elrendelte. Hogy a csődtömeg követelése milyen összegre rug, azt még nem lehet megállapítani.

Eleinte az a hír terjedt el, hogy a hitközség régi vezetősége megsemmisítette azokat az iratokat, melyek az elmúlt években folytatott építkezésekkel vannak kapcsolatban. Ezek az építkezések kergették ugyanis a hitközséget csődbe, mivel a munkácsi hitközségnek az építkezések előtt alig voltak tartozásai és az építkezésekkel a tartozások milliókra emelkedtek. Mint-hogy a rendőrség ebben az ügyben a vizsgálatot még nem folytatta le, e tekintetben csak a hitközségi tisztviselők vallomására lehet szorítkozni, akik a csődtömeg gondnoknak azt a felvilágosítást adták, hogy a hír nem felel meg a valóságnak, és csupán a régen kislejtett iratokat semmisítették meg.

Dr. Kalus csődtömeg gondnok az összes hitközségi tisztviselőknél felmondott, ami természetesen nagy meglepetést keltett, mert a hitközségi tisztviselők nagyrésze

véglegesített és élethossziglanra megválasztott egyének. A felmondásokat a tisztviselők természetesen megfellebbezték az illetékes fórumnál.

A csődtömeg számszerű megállapítását rendkívül megnehezíti az, hogy a hitközségi tisztviselők már hosszabb ideje csak résztörlesztéseket kaptak havidíjazásukra viszont a mindenütt lefolytatott fizetésleszállításokat nem vezették a könyvekben keresztül, mincképpen követelték nem lehet megállapítani, hogy az egyes tisztviselők mennyit követelnek a hitközségtől.

A magánhitelezőkkel az egyezségi tárgyalások kedvező mederben folynak, mivel ezek 20 százalékos kvótával megelégednének. Tekintve azonban, hogy a hitközségnek 300 ezer csehkorona adótartozása van és az állam nem hajlandó a hitközséggel egyezsége lépni, attól lehet tartani, hogy a hitközséget ez a tétel mégis csak a végleges csődből fogja vezetni.

Éddig a hitközséggel szemben a követelt követeléseket jelentették be a hitelezők: Adó 300 ezer, Dunabank 1.400.000, Kronrich Lajos építész 400 ezer, betegsegélyző 80 ezer csehkorona, míg a többi hitelezők még nem jelentették be követeléseiket. A végleges összegszerűség tehát még nem állapítható meg.

Jugoszlávia

Aggodalom

Bucuresti, július 9. Dimineata mai este alatt az országban fel foglalkozik nagy figyelemmel a törés és bizonyos körök rendelkezésére álló iránylevelek felé az adott körök kombinációira az „Nem tudjuk mit-hatunk-e nyugalmis parlam a kormány és a iekaváro eseményeire nyugalom. Látszólag a nyár a különösképpen megemlékezésére nének elő. A helyesítő ezt a pers. Es mégis.

Néhány nap óta szamptomái erze. Az a ideges állami amely bizonyos előszelést szokta. Hon. Hogy vannak amelyek a lázas potát indokolnak a megfelelő vé az, hogy alapos helyzetet. A kor- gekkel küzd, eze- yosak, hogy polit- nek elő. Az or- problémák sem t- seknek, hogy meg- vok helyzetét, kü- ben az irányban oldások találni. vércsajtásának k- het elő aggodalm- elők a maga sze- el. Természetes é- komoly nehézsége kell küzdenünk. pénzügyi egyezme- meskedését sem párisi hivatalos- viseltetnének a k- orientálódásával sz- bizható informác- talos körök meg- ségéről, hogy fok- méket vásárolni- hetősége annak, normalis fizetési r-

Maradnának a politikai világban nagy figyelemmel ményeket. Igen e- seg folyik és na- abban az irányba- vagy másik külpi- szegődjék. Bizony- ezekkel az esemé- lóns megjegyzése- ra és aggodalmá- lescu külföldi ut- megerősíteti a r- má a nemzetközi- Jugoszlávia belső- változások nem ad- lomra. Ellenkezőle- séggel beszélnek. Jugoszlávia me- orientálódását. H- hírek kerültek fo- annak lehetősége, kuljon Bulgária r- kja kizárásával, barát orientációt. és valószínűleg mégis következett egy állam vagy- oly könnyedén elképzelhető az, h- jövőjével kapcsol- érdekek feloldoz- sági előnyökért é- amelyek mint a t- sokba kerülhetnek. Es mégis — fo- hírek és aggodalm- külpolitikájának t- meg. Egyetlen rom-

Jugoszlávia és Bulgária németbarát kisantantot készülnék alakítani?

Aggodalmak a kül- és belpolitikában. A jobboldali front sánszai

Bucuresti, július 9. (Az Uj Kelet tud.) A Dimineața mai számában „Aggodalmak” cím alatt az ország bel- és külpolitikai helyzetét foglalkozik. A cikkíró különösképpen nagy figyelemmel kíséri a jobboldal előretörését és bizonyos, a legjobb összeköttetésekkel rendelkező politikusoknak a jobboldali irányelvek felé való orientálódását, amely az adott körülmények között messzemenő kombinációkra adhat alkalmat.

„Nem tudjuk — írja a lap —, hogy számíthatunk-e nyugodt politikai vakációra. Az izgalmas parlamenti szesszió és a legutóbbi, a kormány és az ellenzék életét egyaránt feikavaró események után indokoltt volna a nyugalom. Látszólag okunk volna azt hinni, hogy a nyár eseménytelenül fog eltelni s különösképpen mentes lesz oly fordulatoktól, amelyek lényegbe vágó változásokat idézhetnek elő. A helyzet első látásra remélni enged ezt a perspektívát.

Es mégis.

Látszólagos nyugalom a belpolitikában

Néhány nap óta külsőszagmögötti agitációk színterébe kerültek a politikai életben. Azon ideges állapotok egyike mutatkozik, amely bizonyos idő óta fontos események előszelét szokta jelenteni politikai életünkben. Hogy vannak-e olyan objektív elemek is, amelyek a lázas várakozásnak ezt az állapotát indokolnák, nem tudjuk. Mindenesetre a megfelelő véleményalkotáshoz szükséges az, hogy alapos vizsgálat tárgyává tegyük a helyzetet. A kormány kétségtelenül nehézségekkel küzd, ezek azonban nem olyan súlyosak, hogy politikai komplikációkat idézzenek elő. Az országra nehezező gazdasági problémák sem tekintendők oly veszedelmeseknek, hogy megdönthetnék a hatalmon levők helyzetét, különösképpen, mint ahogy ebben az irányban igyekeznek kielégítő megoldásokat találni. A hadifelszerelési terv végrehajtásának késedelmeskedése sem idézhet elő aggodalmakat, bár ezt a miniszterelnök a maga személyes sikerének könyvelte el. Természetes dolog, hogy egy ilyen akció komoly nehézségekbe ütközik, amelyeket le kell küzdenünk. A Franciaországgal való pénzügyi egyezmény megkötésének késedelmeskedését sem lehet olybá venni, mintha párizsi hivatalos körök bizalmatlansággal viseltetnének a kormány politikájával és orientálódásával szemben. Ellenkezőleg, megbízható információk szerint a francia hivatalos körök meggyőződtek annak szükségességéről, hogy fokozottabban kell román termékeket vásárolniuk, mert ez az egyetlen lehetőség arra, hogy a két ország között normalis fizetési mérleg teremtsék meg.

Uj németbarát kisantant?

Maradnának a külpolitikai kérdések. A mi politikai világunknak ma különösképpen nagy figyelemmel kell kísérnie ezeket az eseményeket. Igen élénk diplomáciai tevékenység folyik és nagy erőfeszítések történnek abban az irányban, hogy az ország egyik vagy másik külpolitikai orientálódás mellé szegődjék. Bizonyos román politikai körök ezekkel az eseményekkel kapcsolatosan különös megjegyzéseket tesznek, amelyek vitára és aggodalmakra adnak alkalmat. Titulescu külföldi utja minden bizonnyal csak megerősítheti a román közvélemény bizalmát a nemzetközi eseményekkel szemben. A Jugoszlávia belső életében bekövetkezett változások nem adhatnának okot az aggodalomra. Ellenkezőleg. Mégis bizonyos idegességgel beszélnek annak lehetőségéről, hogy Jugoszlávia megváltoztassa külpolitikai orientálódását. Ezzel kapcsolatosan súlyos hírek kerültek forgalomba. Többek között annak lehetősége, hogy egy új kisantant alakuljon Bulgária részvételével és Csehszlovákia kizárásával, amely elvetné a francia-barát orientációt. Bármennyire is abszurdnak és valószínűtlennek látszik ez a gondolat, mégis következetesen beszélnek róla. Vajon egy állam vagy államcsoport külpolitikája oly könnyedén megváltoztatható? Vajon elképzelhető az, hogy egy állam életével és jövőjével kapcsolatosan alapvető fontosságú érdekek feláldozhatók problematikus gazdasági előnyökért és kereskedelmi érdekekért, amelyek mint a tapasztalat mutatja, nagyon sokba kerülhetnek?

Es mégis — forgalomban vannak ezek a hírek és aggodalmak váltának ki. Románia külpolitikájának tengelye nem változtatható meg. Egyetlen román politikus sem merészel-

heti vállalni a felelősséget ezért a változásért, amely az állam legéletbevágóbb érdekét tenné kockára. Es azok a kísérletek, amelyek az utóbbi években történek, minden bizonnyal kudarcra vannak ítélve.

A jobboldali front szervezkedése E hírek egyébként azért találhattak egyáltalán hitelt, mert az utóbbi időben kísérletek történtek a jobboldali elemek összefogására irányában és a jobboldali csoportok ismeretesen németbarát külpolitikai orientá-

ciót követelnek. A jobboldal második és harmadrendű politikusokban szövetségesekre talált, olyan anyagi eszközök fölött rendelkezik, amelyek a külföld kezét engedik sejtetni. Innen azonban egészen egy jobboldali frontig, amely a jövőbeni politikai események kialakulásában fontos szerepet játszhatna és megfelelő atmoszférát teremthetne egy diktatórikus rendszer számára — nagy távol-ságot van. Nem lehet ilyen fontosságot tulajdonítani egy fuzionak, amelyet olyan politikus kötött meg, aki különböző koalíciókat próbál a jobb- és baloldali egyaránt és aki kétségbeesésében vetette magát a szélsőjobb karjaiba. A román nép, amely oly hosszú ideig élt rabságban, elsősorban szabadságra törekszik és nem fogja elfogadni a fasiszta formulákat, mégha klerikális köntösbe öltöztetik is azokat. Eltekintve attól, hogy a nemzeti parasztpárt tömegeivel szintén számolni kell akkor, midőn egyesek alapvető változtatásokat akarnak a kül- vagy belpolitikában előidézni.

Szeptember 15-én indul meg a közvetlen vasútforgalom Románia és Oroszország között

Bucuresti, július 9. Tabacovici, a CFR elnökhivatala visszaérkezett Odesszából, Cetatea-Albában kijelentette az újságíróknak, hogy a román vasúti küldöttséget a szovjet közlekedési hatóságok képviselői fogadták. A delegációt a London szállóban látták vendégül. Az első ülést Gherasimow, helyettes népbiztos nyitotta meg, üdvözlő szavaira Tabacovici válaszolt. Vasárnap folytatták a tárgyalásokat és 3 bizottságot választottak és pedig tarifa-, elszámolási- és műszaki-bizott-

ságot. Hétfőn Gherasimow elutazott Moszkvába, Tabacovici pedig Bucurestibe. A bizottságok két hétig folytatják munkájukat. Tabacovici előadta még, hogy a tighinai ponton a közlekedést szeptember 15-én veszik fel, amikor elkészül a Dnyeszter hidja is. Ami a Bugazon való átkelést illeti, ebben az ügyben egy szovjetküldöttség fog Bucurestibe érkezni a további tárgyalások megbeszélésére.

„Isten áldjon és oltalmazzon benneteket” — üzent a katolikus kongresszus a prágai zsidóságnak

Jövorechecha hasám vöjismörecha. Az o'műtzi és prágai hercegérsek a felekezeti közti bekeért

Prága, július 9. A napokban zajlott le Prágában a katolikus országos nagygyűlése, amelynek különös érdekességet kölcsönzött a pápai legátus, Verdier párizsi bíbornok, Imitzer bécsi kardinálisnak és más magasállású egyházi méltóságoknak a jelenléte. A prágai zsidó hitközség rabbínátusa a nagygyűlés előkészítéséhez a következő sürgönyt küldötte:

Az Országos Katolikus Nagygyűlés nagyérdemű Elnökségének, Prága: „Béke honoljon városban, biztonság uralkodjon palotáiban, testvéreim és barátaim felé békét hirdetek, Urunk Istenünk házáért és üdvéért fohászokodom”. A zsolitáros király e szavaival köszönti aulirott prágai rabbínátust az önkongresszusát, amelynek tanúi vagyunk. Min-

den hitvallás gendos lelkipásztorainak meg kellene fontolniuk az intézkedéseket, amiket napjaink követelnek és munkájukat a vallásos érzés és az istenhit felébresztésére, megszürcítésére és élmélyülésére kell irányítani. Mert csak ez képes a népet éppugy, mint az egyént a lelkismeret és erkölcs mai károsából kiségiteni. Egy régi mesterünk tanításának értelmében, amely szerint az egy személy számára világító fény sok embernek ad világosságot, meg vagyunk győződve arról, hogy az önkongresszus hatalmas impulzus jelent ebben az irányban és jótékony indítékok forrásává válik. Ezért kívánunk szívből teljes sikert tanácskozásainknak. Merő mindnyájunknak egy Atyja vagyon a hitben; mindnyájunkat egy Isten teremtett. Tiszteletteljes és alázatos üdvözléte. A

prágai zsidó hitközség főrabbinátusa, Dr Deutsch.

A katolikus nagygyűlés elnöksége a főrabbinátus hódoló sürgönyére a következő sürgönyben válaszolt:

Igen Tisztelt Urak! Önök voltak olyan kedvesek, hogy az országos katolikus kongresszust bibliai békeköszöntéssel üdvözölték. Köszöntés, amely a 5-ös újtestamentum könyveiben számos formában ismétlődik. Szívünk mélyéből köszönjük Önöknek ezt a figyelmüket és üdvözlésüket a legszívesebben viszonzunk.

Fiat pax in virtute tua. A zsolitáros szavait, amelyeket Önök idéztek, a katolikus egyház mindennapi imájának egy részét alkotják. Bizonyára mi is osztjuk, tisztelt uraink azon véleményükre, hogy az emberiség ma csak két táborra oszlik, a zokéra, akik az Istenben való hitet hirdetik és az istentagadókera. Az Istenbe vetett hit és az erkölcs felekezetre való különbség nélkül megóvjá mindazokat, akik az isteni nyilatkozatát megszentelt igazságaira építene. Az Isten és Istenbarát iránti szeretet, ami már az őstestamentumban foglaltatik, együttes alapja mindannak, ami egyaránt szent zsidók és katolikusok számára.

A béke, amelyet az országos katolikus kongresszus hirdét, az egész világra és különbség nélkül minden emberre érvényes, mert Isten előtt minden léleknek mérhetetlenül nagy az értéke. Önök a kongresszust az Ur zsolitárosának szavaival köszöntötték. Engedjék meg, hogy mi a főpapi áldás szavaival válaszoljunk a „Jövorechecha hasám vöjismörecho” magasztos szavaival, amelyek mi a világ egész emberiségére vonatkoztatunk. „Isten áldjon és oltalmazzon benneteket, fordítsa arcát az ő fényét felétek és legyen irtalmatlan hozzá. Es ajándékozson meg békével benneteket: Vöjismörecho schalom”.

Az aláírók között szerepelnek: Msgr. dr Leopold Precan, O'műtzi hercegérseke, Morvaország metropolitája és a kongresszus elnöke; Msgr. dr Karel Kaspar, Prága hercegérseke, Csehszlovákia primása és a kongresszus ordinarius locija és Johann Georg Rüdöl, pápai kamarás, a kongresszus végrehajtó bizottságának elnöke.

A kongresszus sürgönyét, amely mély hatást keletet a prágai zsidók között, a nagytemplomban felolvasták és kifüggesztették.

Kövid hírek mindenünnen. A hivatalos statisztika kimutatása szerint 2.000.1000 volt júniusban a londoni munkanélküliek száma. — A Chamoni és Genf közötti utvonalon két géprocsi összelütközött. Egyik kocsit lefordult a szerpentinről a hegyipatakba. Nem lehet tudni, hogy hány utasa volt az autónak, mert holttest nem került elő. A másik autó a szerencsétlenség után nyomtalanul eltűnt. — Szófiából jelentik, hogy Tatar-Paszardzsk városában tűz ütött ki egy vadászfelszereléseket árusító üzletben. Több puskaporos láda felrobbant és öt tüzöltőt megölt. Négy rendőr, akik a segélynyújtásban vettek részt, súlyosan megsebesültek. — A napok óta Newyorkban tartó eszések okozta árvizeknek eddig 33 halálos áldozata van. Az anyagi kár több mint 10 millió dollár. — A kaliforniai partokon horgonyzó Montecarlo luxusjachtot, amelyen hazárdjáték folyik, fegyveres kalózok kifosztották. A rablók 25 ezer dollár pénzzel és nagyértékű ékszerekkel távoztak.

התאחדות ימי תורן ישראל

ח.י.פ.

PALESTINE MARITIME LLOYD Ltd.

HAIFA

Az első Zsidó Tengerhajózási Társaság

hajóinak nyári menetrendje:

Indul Constanfából:

Har Karmel	julius 14	I/a osztály Lei 6000
Har Cion	julius 23	I/b osztály Lei 5000
Har Karmel	augusztus 1	II osztály Lei 4000
Har Cion	augusztus 11	Constanfa—Haifa és vissza
Har Karmel	augusztus 20	I/a osztály Lei 9000
		I/b osztály Lei 8000
		II osztály Lei 7000

Jegyeket kibocsát és mindennemű felvilágosítással szolgál:
Az erdélyi, bánáti, magyarországi, csehszlovákiai, jugoszláviai vezérképviselet:

UJ KELET utazási osztálya

Vidéken az Uj Kelet fiókiadóhivatalai és tudósítói szolgálak felvilágosítással.

színt nagy kert övez, de ki-
gyermekkertek, mosodák,
ts. Ugy az egyszalados há-
sorok főleg a város északi
ahol világosan elválaszt-
tól. De a város többi ré-
ilyen negyedek.

A kisemberek közül sokat
gy az ilyen negyedek és
kezések tagjainak iratkoz-
teit kapnak, amely lehető-
hogy lassan fizessék visz-
egy bizonyos idő után tel-
nak a házbér teherételen-
len, hogy ennek az építke-
jövője van. Megállapítható
er a munkásság tisztviselői-
szinviszonalon álló munkás-
módjában ezt az alkalmat
közönséges munkás, dacára
önnyitéseknak, csak nehe-
nteni a szükséges befizeté-
csak a köz szociális la-
et.

Paloták a pusztában

sejében a nagy építkezések
etesen korlátozott és az
eltűnnek az ucca képeről,
milyen erőfeszítések tör-
től részben a tejeszkedés
ch-tíkvai uton a nagy bér-
nevi német kolónia földjéig
még két évvel ezelőtt ho-
hol még csak a régi syko-
ma háromemeletes házak
autobuszok gyors kerülöt-
anak az új aszfalt-utakon,
melyek úgy állanak, mint-
k volna frissen ki öket. Egy
negyedben, ahol az új
a a pusztába nyúlik, tevék
köt és építőanyagot hoznak
z, melyek szinte a narancs-
szegődnék már. Itt masz-
lanak, nagy bérházak, mind
itt épül a munkásbetegse-
kolosszusa, nem messze
néhány nappal ezelőtt a
szának alapkövét. A szom-
és ültetvényekről a petach-
alatai látszanak, ahol egy-
autók.

időt...
-nál

telezőivel meg
bronás adó-
ben marad

élethossziglanra megvá-
A felmondásokat a tiszt-
tesen megfellebbezték az

számszerű megállapítását
nezíti az, hogy a hitköz-
már hosszabb ideje csak
t kaptak havidíjazásukra,
mítt lefolytatott fizetésle-
n vezették a könyvekben
következében nem lehet
hogy az egyes tisztviselők
nek a hitközségtől.

ezökkal az egyezségi tár-
zó mederben folynak, mi-
szalékos kvótával megelé-
ve azonban, hogy a hit-
zer csehszlovákia adótar-
állam nem hajlandó a hit-
égre lépni, attól lehet tar-
községet ez a tétel mégis
csödhöz fogja vezetni.

széggel szemben a követ-
ter jelentették be a hitele-
ter, Dunabank 1.400.000.
épités 400 ezer, betegse-
csehszlovákia, míg a többi
nem jelentették be követelé-
es összességesség tehát
ható meg.

FILMSZET

GÓ MÜSORA:
 os premier! Dupla
 t: I. Dimsky grófno.
 Chaplin mint rendőr.
 Chaplin: 5.20, 5.40, 8.
 6.40, 9.20. Helyárak:

GÓ MÜSORA:
 H. Sudermann világ-
 en. Főszerepekben:
 Lionel Aitwill.

GÓ MÜSORA:
 ayári mozgó)
 z. Lilian Harvey leg-
 tne Gene Raymond.
 phonie, Micky Maus.
 k: 10 és 17 lej.

GÓ MÜSORA:
 szerre. Világszenzáció-
 ye filmen: Az alvilág
 n, izgalom, borzalom.
 Nem pénzért tettem.
 regénye. Nanci Caroll,
 ak: 7 és 10 lej. Elő-
 6, 9 órákor.

ROD

szó 2 lej, vasnapon
 b apróhirdetés 20 lej
 szalok kedvezmény-
 re fizetendő. Jelzés
 tunk, ha portobélyez
 s van.

fiatalember német,
 s ellenében uricsalád-
 a kiadóban.

dét mosógép, centri-
 géz, három motor,
 dezés együtt és kü-
 is családi okok miatt
 adóban.

eladó. Cim: Emanon

kell, hogy finom ma-
 félsygen kaphat Partia
 nd 3, udvarban.

eredményel közvetít
 etéssel rendelkező „Mi-
 le Ferdinand 116.

gy aug. 1-re elegánsaa
 es háló és szalon, vagy
 rdoszoba és azonkívül
 szterelt igazán kényel-
 ekinthető délelőtt 10—
 im: Str. Saguna 20, I.

es lakótársat kellemes,
 zott szobához. (Füldö-
 zni: Török Mária Str.
 2½—4-ig, este 8—9-ig.

sznő házakhoz ajánko-
 zésekre és más ünnepe-
 t rendeléseket is föl-
 rilor 8. Adlerné.

üzlettel, jól bevezetve,
 d azonnal kiadó.

eres közreműködő tár-
 vel, mely részben kész-
 iálul szolgáló ingatlan
 a lehet. Megkeresések
 óba.

Sziveskedjék címét „Ko-
 kiadóba leadni.

nem új, olcsón eladó.
 a, P. Mihai Viteazul 5.

fiatalember Palesztiná-
 eres magához illő nőt,
 k. Házasság nincs ki-
 y idősebb családot egy-
 el. Stefan cel Mare 2.

1935 első félévében 30 ezer zsidó vándorolt be Palesztinába

Jeruzsálem, július 9. Hivatalos jelentés szerint június havában a jaffai és haifai kikötőn keresztül 4200 zsidó vándorolt be Palesztinába, azokon kívül, akik az ország más akik mint turisták telepedtek le utólagos kormányengedéllyel.

A júniusi bevándorlással együtt 1935 első hat hónapjában 30 ezer zsidó vándorolt be és telepedett le Palesztinában. 1934 ugyanezen szakában 15.630 volt a zsidó bevándorlók száma. A zsidó bevándorlás tehát ezen időszakban 90 százalékkal emelkedett és rekordot jelent a palesztinai bevándorlás történetében.

Az első félévi bevándorlás számaiból kitűnik, hogy a bevándorlók közül 4924 kapitálista volt, vagyis ezer fontnál nagyobb tőkével rendelkeznek, 13.716 munkácsertifikáttal rendelkező bevándorló, 6594 pedig rokoni bevándorlási engedéllyel jött az országba.

Cihosky tábornok a legfőbb semmitőszék előtt

Három vádpontot emelt a semmitőszéki vizsgálóbizottság a volt hadügyminiszter ellen

A tábornok kijelenti, hogy könnyű lesz megdöntenie a vádakát

Bucuresti, július 9. A Cihosky tábornok ellen indított vizsgálat ma feltűnést keltő fordulatot vett. Mint ismeretes, a parlamenti vizsgálóbizottság többek között vádat emelt Cihosky tábornok, mint nemzeti parasztpárti kormány hadügyminisztere ellen, hogy a Skoda-szerződés megkötésénél nem tartotta magát bizonyos törvényesen előírt formásokhoz. A liberális parlament a vizsgálóbizottság jelentése alapján a miniszteri felelősségről szóló törvény alapján kérte Cihosky tábornok vád alá helyezését, bár a nemzeti parasztpárt szónokai, élükön Maniu Gyulával különböző dokumentumokat mutattak be annak igazolására, hogy Cihosky tábornok a szerződés megkötése alkalmával sokkal több fórumot konzultált meg, mint az előző liberális kormányok az általuk kötött hadiszállítási szerződésekénél.

A parlamenti határozat értelmében Cihosky tábornok ellen két irányban indult meg a vizsgálat. Egyrészt a vagyonellenőrző bizottság elé idézték, vagyona eredetének igazolására, másrészt egy semmitőszéki tanácsosokból álló bizottság vette tanulmányozás alá a parlament által előterjesztett aktákat, annak megállapítása végett, hogy egyáltalán képezhetik-e semmitőszéki tárgyalás anyagát a Cihosky ellen felhozott vádak. Ez a bizottság, miután tanulmányozta az aktákat és számos tanut hallgatott ki, most készült el munkájával, amelynek eredményeképpen a következő vádakát formulázta meg a tábornok ellen:

1. A szerződést a legfőbb katonai tanács meghallgatása nélkül kötötte meg.
2. Nem kérte ki előzetesen a legfőbb nemzetvédelmi tanács hozzájárulását.
3. A szerződés végrehajtási utasítása, amely a feladott rendelés végrehajtásának részleteit foglalta magába, (mint pl. az ügyöntvény minősége, az ügyu hordereje, stb.) nem képezte szoros és feltétlen hatállyal bíró részét a szerződésnek és így nem kötötte eléggé a másik szerződő felet.

A bizottság jelentése alapján Volanschy legfőbb semmitőszéki elnök közelebbi tárgyalásra tüzi az ügyet, amelyben a legfőbb semmitőszék összes tanácsosaiból alakított plénum hivatott itélkezni.

Az első bíróság elé állított volt miniszter

A bizottsági határozat, bár nem képez különösebb meglepetést, (mert a bizottság határozata perrendtartási formáság csupán) mégis a politikai élet nagy eseménye. Hosszu évtizedek után először fogtak volt minisztert miniszteri tevékenységéből kifolyólag felelősségre vonni. A romániai alkotmányos uzus értelmében a hadügyminiszter „homo regius”, akit a politikai konjunkturától függetlenül az uralkodó annakidején Miklós herceg illetékességébe tartozott, mint aki a régenstanácsban az uralkodócsaládot képviselte. Ennek ellenére a politikai felelősség a nemzeti paraszt-

pártra hárul Cihosky tábornok működéséből kifolyólag is. Maniu be is jelentette a parlamentben, az ügy vitája alkalmával, hogy teljes mértékben szolidáris a tábornokkal és vállalja felelősséget ténykedéséért.

A Cihosky tábornok ellen emelt vádak nem súlyos természetűek. Nem vágnak a miniszter egyéni becsületébe és mindössze bizonyos formálisok elhanyagolására szorítkoznak. Amennyiben a bíróság indokoltan találja a vádakát, úgy a tábornok három évtől életfogytiglanig terjedőleg eltilthatják a hivatalviselésétől. Cihosky constantamegyei birtokán szerzett tudomást a határozatról és azonnal a fővárosba utazott, hogy a hatóságok rendelkezésére álljon. Cihosky egyébként jogszerinti szenátor, a Vitéz Mihály-rend lovagja, aki a háboru alatt egyike volt a legtöbb érdemet szerzett hadvezéreknek.

Mint mond Cihosky tábornok

A Lupta munkatársa az ügygel kapcsolatosan megintérjuolta Cihosky tábornokot, aki a bizottsági határozatról a következőket mondotta:

— A vizsgálóbizottság — mint az előrelátható volt — nem tett egyebet, minthogy a purgatórium szerepét játszotta. A Ben-tou-jelentés annakidején 12 vádat emelt ellenem. A kamarában a Georgescu-féle határozati javaslat, amelynek alapján ügyem semmitőszék elé való utalását határozta el, már csak hat vádpontot tartalmazott. A semmitőszéki vizsgálóbizottság háromra csökkentette a vádpontok számát és olyan vádakát emel ellenem, amelyeknek megdöntése véleményem szerint igen könnyű lesz. A semmitőszék egyesített tanácsainak ilyenképpen nem lesz nehéz feladata.

Ha a semmitőszék kimondaná egyébként, hogy minden miniszternek, minden aktusához különböző véleményeket, hozzájárulásokat és avizókat kell kérniük, úgy nincs az országban egyetlen jelenlegi, vagy volt miniszter, akit emiatt ne kellene bíróság elé állítani. A hadügyminisztérium az én miniszterségemet megelőzően 60 hadifelszerelési megrendelést adott fel a legfőbb nemzetvédelmi tanács hozzájárulása nélkül. A szerződések nagyrészét a végrehajtási utasítás nélkül kötötték meg és azokat csak utólag készítették el. És mindezek közül egyedül az általam megkötött szerződés az, amely a legfőbb semmitőszék elé kerül.

— **Eltörlik Románia és Csehszlovákia között a vízumot.** Bucurestiből jelentik: A kis-antant gazdasági tanácsának keretében a csehszlovák és román delegációk között befejezést nyertek a tanácskozások a turizmus kérdésében. A konvenciót rövidesen, esetleg még a folyó szezon idején életbeléptetik. Ennek következtében nagyszámu cseh turista jönne a Fekete tengerhez. Megegyeztek abban, hogy mentesítik vám alól a turista-propaganda cikkeket s az is lehetséges, hogy speciális konvenció által a vízumokat is megszüntetik. Ezenkívül számos más gazdasági és pénzügyi problémát vitattak meg.

AZ ÁLLAMI SORSJÁTEK ÚJ JÁTÉKTERVE

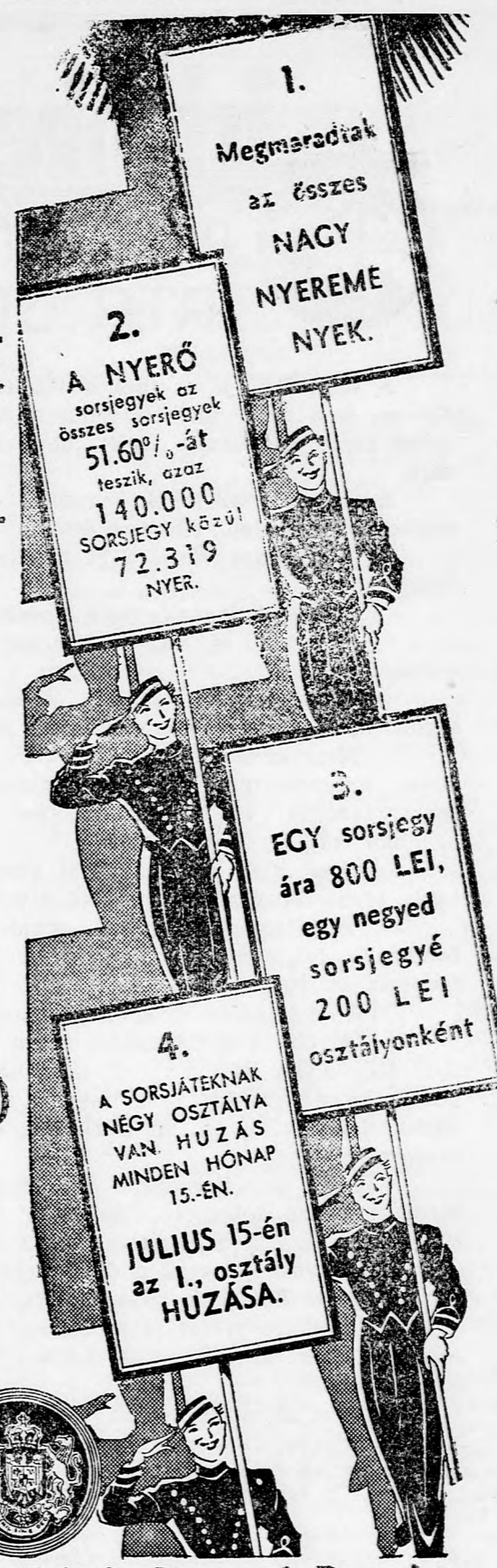
kétséggel a legkedvezőbb.

A NYÁRI SORSJÁTEK A NAGY ESÉLYEK SORSJÁTEKA LESZ.

72.319 nyeresemény

284.634.560 lei összegben.

A sorsjegyeket már minden sorsjegyáros árulja és irántuk nagy kereslet nyilvánul meg.

Colecturile principale din Ardeal, Banat și Bucovina

Bucur	Banca Goldschmidt	Ciuj	Economia
Cluj	Casa de Pastrare Generala din Arad S. A.	Oradea	Instiutul Comercial de Credit Banca Dacia
Saragez	„Fortuna” Alex. Enkelhardt	Eg. Mures	Union Ernest Révész
Cernăuți	Banca Comercială Națională Banca Oehlgisser & Horowitz Alfred Noe	Timisoara	Banca Centrală Banca de Securt Banca Timisoarei
Hirina	Banca Iliescu		

Nesselrode Károly gróf újabb érdekes rágalmozási perében feltűnő ítéletet hozott a clujji törvényszék

Különös kavarodás és kétféle hamisítási vád Nesselrode egyik sajtóperében

Cluj, július 9. (Az Uj Kelet tud.) A sajtóperéről országszerte ismert dr Nesselrode Károly oradeai táblabírónak rendkívül boyolult és érdekes rágalmozási pere folyik a clujji törvényszéken, amelynek ma volt egyik szenzációkban bővelkedő tárgyalása. Dr Saragea Zamfir ügyvéd 24 ezer lej erejéig indított kártérítési pert a gróf ellen, akit az oradeai Estilap elleni egyik perében képviselt. Nesselrode a pert annakidején meg is nyerte és a bíróság százezer lej kártérítés megfizetésére kötelezte az Estilapot. A táblabíró és az ügyvéd között az volt a megállapodás, hogy a per sikere esetén 20 százalékot, tehát 20 ezer lej fizet az ügyvédnek. Miután Nesselrode az összeg kifizetését megtagadta, indította meg Saragea a pert. Saragea, követelésének igazolására felmutatta a táblabíróval kötött előzetes szerződést.

A tárgyaláson azonban az a meglepetés következett be, hogy

a táblabíró a Saragea által bemutatott szerződést hamisítványnak minősítette.

Saragea tiltakozott a hamisítási vád ellen és irásszakértői véleményezést kért, amely meg is történt, és amely igazolta, hogy a szerződésen szereplő aláírás valóban a Nesselrode volt. Erre aztán a gróf váratlan for-

dulattal azt állította, hogy egy Feld Creciun nevű brasovi embernek 10 ezer lej adott azt azzal a megbízatással, hogy azt nyugta ellenében Sarageának adja át.

Saragea erre kijelentette, hogy a Nesselrode által bemutatott nyugta hamisítvány.

Az érdekes ellenhamisítási vádra Nesselrode azzal felelt, hogy rágalmozás és becsületsértés címén beperelte az ügyvédet.

Ennek a becsületsértésnek tárgyalása zajlott le ma Clujon a törvényszék Filipescu tanácsa előtt. A törvényszék a vád- és védbeszédek meghallgatása után

Saragea Zamfir a vád és annak következményei alól felmentette.

A táblabíró fellebbezett a táblához és így tovább folytatódik a rendkívül érdekes per. Amennyiben ugyanis Saragea az összes fórumokon megnyeri perét, akkor folytathatja Nesselrode ellen az eljárást a 24 ezer lejes követelésért. A per kimenetele elé jogászai körökben, ahol Nesselrode Károly gróf nem mindennapi érdekességi sajtó- és rágalmozási pereinek halmazát jól ismerik, érthető érdeklődéssel tekintenek.

Istenkeresők a Kárpátok alatt

A MÁRAMAROSI CHASZIDIZMUS REGÉNYE

IRTA: SCHÖN DEZSŐ (18)

A temetőből jövet többek között Reb Majse Arje Freund is a rabbi mellé szegődött. A templom előtt a rabbi kérte Reb Majse Arjét, hogy kísérje el a lakására.

A jesiváról szeretnék beszélni — mondta a rabbi, amikor az asztalnál elhelyezkedtek.

— Jó, rendes város Sighet, egy bocher sem fog éhezni.

— De sokan jönnek, vagy háromszázan lesznek.

— Adj a jó ég, hogy a számuk minél nagyobb legyen.

— Beszéltem Reb Jozsef Káhánnal a hitközségi iskoláról. Mi a véleménye erről, Reb Majse Arje?

— Nem kellene iskolák — válaszolt Reb Majse Arje határozottan. Még ha köteleznének bennünket fenntartásukra, akkor is ki lehetne térni előle. Így azonban kár és vétek értük.

— Szóval meg kell szüntetni őket? — kérdezte a rabbi olyan hangsúllyal, melyből a válasz is kiérződött.

— Természetes, meg kell szüntetni őket. Sokkal fontosabb dolga van a hitközségnek, mint iskolákat fenntartani.

Majd letompított hangon hozzátette:

— De ehhez a feladathoz sincs szükségünk iskolára. Még olyan iskolára sem, mint amilyen a pozsonyi „hatóságilag aprobált” rabbiiskola. Amit ők a rabbiiskolával érnek el, azt mi elérhetjük egy rendes ezredorvossal...

— Ugye nem haragszik. Reb Majse Arje, ha megkérdelem: miért dolgozott ellenem a rabbi-választáson? Miért nem akarta, hogy én legyek a sighet-i rabbi?

— Nagyon egyszerű a dolog, rebe. En nem akartam, hogy a Káhánok akarják. En ellene voltam — ezért ők mellette voltak. De fordítva is lehetett volna. Jobb így, mert ez vezetett a célhoz. Végeredményben a cél a fontos...

Egymás szemébe néztek. Mélyen, hosszan. Mosolyogtak. Megértették egymás gondolatait, melyek egyazon irányban találkoztak.

Kint, a nagyvilágban vérzivatar sepegt végig, Európa forrongott, évszázados trónok inogtak meg. Harmadik Napoleon utnak ináította seregeit Lombardia felé és magyar földön utolsókat lobbant a 48 utáni önkényuralom hamvasztó tüze. Panasz és jajsztól volt hangos a levegő és félelem tükröződött a szemekben. Ezalatt Maramuresban, egy Rózsa uccai kis házban két ember megértő jóbort nyujtott egymásnak.

Reb Zálmen Lájb Teitelbaum és Reb Majse Arje Freund.

Hosszu generációkra szóló szövetséget kötöttek, hogy a chaszid mozgalom számára meghódítsák a magyar gálutban élő zsidó népet...

TIZENHETEDIK FEJEZET

Reb Zálmen Lájb idegesen tépte fel a borítékot és lázas sietséggel olvasta a szaggatott sorokat:

„Hajnalodott, amikor a Panaszfal mellett felsorakoztak... Kerülték a feltűnést. Körülbelül százan voltak, az öregek, sófárral a kezükben, a fal mellett állottak. Reb Niszen Bakk olvasta fel a szörnyű átkot: Jaj nekünk, hogy ezt megértük, jaj nekünk, hogy ilyen gyalázat érte a torát... A száanzi caddikra kimondták a nagy átkot...”

Az a kolel-zsidó, aki Reb Zálmen Lájbnak ezt a szomorú eseményt hírül adta, azt is megírta, hogy „amint a városban hire ment, hogy mi történt, olyan jajveszkelés tört ki, mint a szent Templom pusztulása idején. Az imaházak megteltek, a zsidók megszagatták ruhájukat, leültek a földre és hamut hintettek fejükre...”

Pedig Jeruzsálemben nem volt újság az ilyen jelenet. Egyebe sem volt akkor a szent városnak, mint átok és sófár. De soha chérem még nem váltott ki ekkora megrökönyödést, ennyi borzongást és félelmet és elkecsereledést, mint a mostani. Reb Chájén Halberstam száanzi rabbira: a világ legnagyobb rabbi-kapacitására mondták ki az átkot.

A világraszóló eseményt a chaszidizmus válsága előzte meg. A válságot a szadagorai család tagjai okozták. Mert azután, hogy Reb Szulcse Rízsen Szadagorában megtelepedett és földrajzi közelségbe került Galiciával, meghódította a galíciai tömegeket is. A chaszidok otthagyták régebbi mestereiket és átpártoltak a szadagorai családhoz. Belz, Sztretin, Komarno, Zidicsov, Oleszk, Rozwodow, Dsikov, Rymanow és Dinow, valamint a többi galíciai chaszid-rezidencia kezdte elveszíteni régi fényét. A szadagorai rebének százezernél is több hive volt, a csortkovinak nyolcvanezer és a husziatininak ugyanannyi. A chaszidizmusban az a felfogás hódított, hogy caddik csak az lehet, aki a ruszini rebe, illetve a Dávid házából való királyok sarja. A

nagy mozgalom, melyhez hasonlót a zsidó nép történelme nem ismer, éppen virágzásnak teljében, amikor a „szakadárook” többséghez jutottak, nos hát ez a nagy mozgalom azon az úton volt, hogy a vezetést egyetlen család kezébe letegyje. A meglévő dinasztiák tétlenül néztek, mint zsurorodik össze befolyásuk és jelentőségük és ma-holnap ott tartanak, hogy elmehetnek a szadagorai caddikokhoz beszédre szolgának. A meglévő dinasztiák fejei látták, hogy a chaszidizmus elmozdul, hogy a mozgalomból monobólum lesz és ez a monobólum egy család kezére kerül. De a konkurrenciá-sanda tekintete nem ártott a szadagorai család népszerűségének. Komolyabb megmozdulásra volt szükség, hogy a lejőre cs... mozgalmat megmentsék. Ekkor tört ki a szadagorai család és a száanzi rabbi közötti háboru és ennek a harcnak egyik döntő fázisa a jeruzsálemi átkokkal való sújtás volt.

Reb Zálmen Lájb szelid arcát ezen a napon való-sággal eltorzították a fájdalmak. Megrendítette a jeruzsálemi eset, mert a száanzi rabbi ifjúkori barátja volt, akit később mesterének tekintett. Barátságukat nem utolsó sorban gyermekeik házassága is megpecsételte. Miután megkapta a jeruzsálemi levelet, többször végiggondolta az esetet. Ömaga nem folyt bele eddig abba a harcba, melyet Reb Chájém. Szánzer a szadagorai rebe gyermekeivel folytatott. Bár a veje, Reb Burech, a száanzi rabbi fia kérte, hogy foglaljon állást ebben az ügyben s gyakran szörnyű dolgokat mondott el a szadagorai rebe gyermekeiről. Reb Zálmen Lájb azonban a béke embere volt. A koszovi családdal összeházasodott, mert azon az elven volt, hogy a szomszédokkal barátságban kell élni. A wizensitzi rebével jóviszonyt tartott fenn és a béke kedvéért odáig ment a szerénységgel, hogy őt is mesterének ismerte el. Igaz, ennek meg is volt az eredménye, mert Sighet környékén nyugodtan létesített új rabbi-kerületeket és Bártfalván, Karácsonyfalván, Tecsón, Havasmezőn és Ökörmezőn rabbi-székekre helyezte gyermekeit.

A szadagorai háborúval kapcsolatosan Reb Zálmen Lájb sokszor feltette magának a kérdést: csakugyan vesztély fenyegette-e a chaszidizmust? Tényleg ágyukat szegeztek volna bástyafalainak? Vajjon rombolás az, amit a szadagorai rebe gyermekei művelnek? Nem bírt ki-elégítő feleletet kapni. Tény, a szadagorai chaszidizmus Ukrajnából került Galiciába. Sajátságos szokásokat hozott magával, amelyek sehogy sem férnek össze a galíciai chaszidizmus szellemével. A galíciai chaszidizmus szerény és igénytelen: tóra, tanulás és a bensőséges ima minden igénye. A galíciai chaszidizmus alázatos és a jótékonykodást tartja egyedül üdvözítőnek. A ruszini, illetve a szadagorai ház ezzel ellentétben pazar főúri életre rendezkedett be s chaszidizmusuk kizárólag abból a hitből indul ki, hogy ők, ennek a háznak tagjai istennek kiválasztott szentjei. De hiszen éppen erre a rendszerre mondták a világ összes nagyjai, köztük Reb Chájém Szánzer is, hogy „a magasnál is magasságosabb és nem minden közönséges agy képes ezt fel-fogni...”

Késő éjjel, amikor Reb Zálmen Lájb pihenni tért, egy pillanatra sem jött álom szeméire. Újra végiggondolta, amit hallott a szadagorai gyermekekről. Hogy az asszonyok Bécsbe és Párizsba mennek és ott varratják divatos toalettjeiket. Hogy minden reggel férfi-ruhába öltöznek és cigarettával a szájukban kilovagolnak. Gyakran mennek be Cernautiba, ahol színházba járnak és egész éjjel kártyáznak. A rebék nem jótékonykodnak, gyűjtik a pénzt és a drágaságokat és chaszidjaink nem tanulnak, hanem napokon át kocsmákban tanyáznak és csaddikjaik csodatetteit beszélik el. Igaz — folytatta Reb Zálmen Lájb gondolatait — nálunk döntő fontossággal bír az, amit az „udvar”-ban tesznek, a mi Dávid királyunk maganélete is olyan fenséges kell legyen, mint a szoltáros könyv. És ha igaz az, amit mondanak, a hivek is majd utánozni fogják a rebét és ezzel megpecsételték a chaszidizmus halálos ítéletét. De háború van... az emberek sokat beszélnek, nem lehet tudni: mi igaz és mi nem igaz belőle. A galíciai rebék a száanzi rabbi pártján állanak, de sok kiváló rabbi áll a szadagorai párt oldalán is, akik ép az ellenkezőjét bizonyítják. Talán féltékeny és irigy emberek vitték bele Reb Chájém Szánzert a harcba azzal a jelszóval, hogy a zsidóság léte forog veszélyben. Azt beszélték neki, hogy a baj kuforrása a legelőkelőbb udvarban található és hogy a Dávid házából való királyok gyermekei rontják meg a zsidóságot s csupán Reb Chájém nagy tekintélye, elszántsága és önfeláldozása mentheti meg a zsidóságot... A szadagorai hivők azt állítják, hogy a száanzi öreg rabbi megnehezített volna, mert a husziatin rebe, a szadagorai család egyik tagja nem fogadta elég szívesen és amikor meglátogatta, nem kínálta meg mingyárt helytel... De gondoljuk csak meg: Áron, az első zsidó főpap és Mirjam, a huga, a prófétaó ugyancsak

megjárták, amiért rágalmazták... Bizony nem csekély-ség ez: Reb Szulcse Rízsen gyermekeiről van szó...

Alig várta, hogy a zaklatott, lidércnyomásos éjszaka elmúljon. Reggel szekeret hozatott és elindult Szánzba. Titokban remélte, hogy sikerülnie fog békét teremteni és a harcot megállítani. Van ugyanis egy szempont, melyet a küzdő felek figyelmen kívül hagytak — érvelt magában Reb Zálmen Lájb. Két tábor áll egymással szemben, a száanzi és a szadagorai. Van viszont egy harmadik tábor is, a semlegeseké, amelyek a csunya harc láttán meg fog uródrodni a chaszidizmus-tól. A harcot már ezért is le kell csillapítani, mert ezek az elmérgesedett torzsalkodások ferde megvilágításban fogják általában a chaszidizmust helyezni. Minden újabb botrány annál mélyebbre zúleszti a caddik tekintélyét...

De alighogy a galíciai határt átlépte, szomorú szívvel állapította meg, mint foszlanak szét és válnak semmivé reményei. A csapatok új rohamra indulnak és én békétárgyalásokat akarok megindítani — mondta keserűen gabgejának. Fájdalommal látta, hogy a harc az egész galíciai zsidóságot magával ragadta, a katasztrófális méretek egyre nagyobbodnak és kimenetelét senki sem képes előre látni.

A falvak és városok, melyen átvonultak, egy ostromlott vár képét mutatták. Terror és pánik uralkodott az egész vidéken. Tekintélyes zsidók pártoskodásból egymást denunciólták és verekedtek. Az élet normális menete megakadt, napirenden voltak a legesenyebb botrányok és a hatóságok készen állottak a beavatkozásra.

Deletin felé vette útját, azért mert a harc szintjén akarta látni a harc állását. Örvendett, hogy Reb Mendele Wizensitner nem vett részt sógorai háboruskodásaiban, csupán figyelője volt az eseményeknek, egyetlen szót sem ejtett még ki a pártok érdekében és elérte azt, hogy nem csapódtak a Kárpátokig a pusztító hullámok. Utazásának harmadik éjszakáját Nedzovnában töltötte, Reb Bar Bacher házában. A vendéglátó házgazda wizensitzi hívó volt és ezért vállalkozott rá, hogy pártatlanul számoljon be az utóbbi eseményekről.

— A száanzi rabbi — mesélte a házgazda — elrendelte, hogy a szadagorai táborhoz tartozó saktereket és tanítókat kergessük el és szadagorai törámsólóval ne irassunk tefillint és mezuzát. Eltiltotta továbbá a szadagorai hivekkel való érintkezést és összeházasodást. A szadagorai chaszidok hasonló eszközöket alkalmaznak. Galícia ma tele van sokezer kenyér nélkül maradt, üldözött családdal. Sakterek, tanítók, törámsólók és hasonlók vándorolnak az urszágutakon és messze elkerülik azokat a helyeket, ahol ellenfeleik vannak túlsúlyban és a helyzetet urálják. A száanzi hivek véresre verik a szadagorai hiveket s fordítva.

Sajnos — folytatta Reb Ber — nemcsak pereskedések és denunciólások folynak, de már gyilkosság is történt. A válaszok napirenden vannak. Galiciában az utóbbi száz esztendőben nem volt annyi válás, amennyi az utóbbi időben. A szadagorai beszédreidben eddig háromszáznál több esetről tudnak. De legmegrendítőbb talán a gorlicei eset. Reb Chájém Richwalder, a rabbi-ünök vejről van szó. Névszerint Ábisl, aki kiváló tal-mudtudós. Az após testestől-lelkestől száanzi hívó, viszont Ábisl hírtelen szadagorai chaszidá vedlett. Ábisl lement Szadagorába, ahonnan levelet irt fiatal feleségének, melyben kérte az asszonyt, hogy kövesse őt, jöjjön utána Szadagorába és boldogan fognak élni. Az asszony nem bírta erre az elhatározó, nagy lépésre száanni magát, amely szerinte sokkal súlyosabbnak tűnt, mint maga a kitérés. Ábisl tehát hazajött Gorlicebe, hónapokon keresztül pincédökkben bujkált, mert a száanzi hivek haragjától félt. Férfi és feleség titokban találkoztak. Szerették egymást. Az asszony keserves könnyeket hullatott és kérte férjét, mondjon le szadagorai chaszidágáról. A férj viszont könyörgött, hogy az asszony mondjon le száanzi chaszidágáról. Hónapokon keresztül ez volt a helyzet, de a végén egyik sem mutatott engedékenységet. Elváltak. A mult héten történt meg a válás. En is jelen voltam. Nem válás volt az, hanem temetés. Akik azt végignéztük, mélyen megrendültünk.

Reb Ber Bacher behozott egy köteg írást, a száanzi rabbi röpiratait. Tüzzel és epével és elkecsereledéssel voltak megírva. „A legfontosabb — írja a hetvenegyhány esztendő gaon — hogy nem szabad megkönyörölni rajtuk. Minden eszköz meg van engedve, hogy üldöz-zétek őket a végső pusztulásig”.

— Mit szólnak ehhez a szadagorai rebék? — kérdezte Reb Zálmen Lájb.

— Semmit — válaszolta Reb Ber. — Hallgatnak. Akárcsak az első chaszidok a vilnai gaon idejében. Zsidó családok békéje megbomlik, napirenden vannak a tömeges válások, szülők meggyásolják az ellenpárthoz áttért gyermekeiket, de a szadagorai rebék hallgatnak. Valaki megkérdezte Reb Duved Majsenyu csortkovi rebét, miért hallgat, mire azt válaszolta: „Schweigen wert men nischt mid”.

Reb Zálmen Lájb legszívesebben visszafordult volna, de már nem tehette. Félt, hogy megharagítja a száanzi rabbit. Tudja, hogy a száanzi rabbi ugy harcol, mint egy óriás, fáradszátlanul és egyetlen pillanatra sem lankad el. De ő még sem akar beleavatkozni ebbe a harcba. Egészen másképpen állana a dolog, hogyha békíteni lehetne. De hol tartunk ettől...?

(Folytatjuk.)

HIL

— Bucurestiben tavaszban fagyott. Bucurestiben mezőségein a hónapokban emelkedett egészen vidéken csökkent a me nap tavaszi időjárás van a zelmult éjjel majlon 3 fok Celsius mut...

— Egy német hajó követett el Constantában: Friedrich Emil, né részegen jött be a város sártegető módon viselt tányás megindította a eitűnt, megtették az í ritésére.

— Elhangzott a v perben. Bucurestiből je kémkedési perben a h vádiratának felolvasása nagy rábűsödést bes tány rámutatót arra, amit Rita Oprisanról Szerettelek és halgatta nescu főhadnagy egy mondtotta Rita Oprisan mit, mert én főbelevő megmenekülök. Az ügy te, hogy a vádolt két dési anyagot Lengye országra.

— Értésítés. Az áll nagyközönség tudom munkalági miniszterit aalt utasítást adott a ségeknek, hogy az oszá és ügynökségei minden este 11 óráig nyitva is, ha e napok valam sárnapra esik.

— HÖLGYEK, ha jól forduljanak bizalomna Cluj, Regele Ferdinand

— KATAKOMBA kabaré működött egy Berlinben. Az Uj K mulatóhelyet a hat nészeket pedig utols Mi volt a szigorus Julius elsején uj társulat.

Az egyik színész a színre:

— Mondja kérem maga zsidó létére Takarodjon vissza!

— Ne sértessen a másik — én fa parancsolja, vissza teutoburgi erdőkhig.

— Mégis mi az, ban?

A színész mustar

— A lábaim ne ritkán lóbálom és lényem kivágásába, meim kékek. Igazán ön zsidónak. De ezért?!

Es a színész a h

— Itt talán zsidó

A Katakombában a nagy sikert elér este detektivek je komba irtí csendbe

— A két kantoní kingi tart. Honkon lázadt hadihajó, ame nekültek a kantoní ma reggel északra t szik, hogy Csian-K kingi kormány teng átvette a két hajó pa ba viszi azokat.

— Gyengeség idejé szülését szorulás va az enyhe és igen „Ferenc József” kesé nyú székkürülést és k

— Száztíznyolc met fognak hozni A dési illetékek. Wash mára egyik albizotts dében Morgenthau jelentette, hogy az z nyolcanti illetékek éve líó dollár jövedelme lamoknak biztosíta tette, hogy ez a szá ha a kongresszus k a progresszív jöved től felfelé vessék ki

HIREK

Bucurestiben tavasz van — a Kárpátokban fagyott. Bucurestiből jelentik: Mig Munténia mezősegein a hőmérséklet az utóbbi napokban emelkedett egészen 37 fokra, a hegyvidékeken csökkent a meleg. Bucurestiben tegnap tavaszi időjárás volt, a Prahova-völgyében a zelmult éjjel majdnem fagyott, Predealon 3 fok Celsiusot mutatott a hőmérő.

Egy német hajóosztást zászlóalagazát követelt el Constanța-ban. Constanța-ból jelentik: Friedrich Emil, német hajóosztás tegnapi részegen jött be a városba és a román zászlót sértető módon viselkedett. A kikötőkapitányság megindította a vizsgálatot. A német elűnt, megtették az intézkedésekre kérésére.

Elhangzott a vádbeszéd a kémkedési perben. Bucurestiből jelentik: Ma délelőtt a kémkedési perben a hadbíró-ügyész folytatta a vádiratának felolvasását. Antonescu főhadnagy bűnösségéről beszélve, Atanasiu kapitány rámutatott arra, hogy egyik levelében, amit Rita Oprisanától kapott, ezek állottak: Szerettek és hallgattam rád. Továbbá Antonescu főhadnagy egy alkalommal ezeket mondotta Rita Oprisanának: Ne mondj semmit, mert én főfelővöm magam és te így megmenekülsz. Az ügyész ezután kijelentette, hogy a vádlott két ízben küldött kémkedési anyagot Lengyelországba és Magyarországra.

Értesítés. Az állami osztályorszájkát a nagyközönség tudomására hozza, hogy a munkaügyi minisztérium 24519—1935 számú utasítást adott a munkaügyi felügyelőségeknek, hogy az osztályorszájkát elárúsításai és ügynökké minden hónap 12., 13., 14-én este 11 óráig nyitva tarthassák, még akkor is, ha e napok valamelyike ünnep vagy vasárnapra esik.

HÖLGYEK, ha jól akarnak férjhezmenni, forduljanak bizalommal a „MIREA” irodához Cluj, Regele Ferdinand 116.

KATAKOMBA. Katakomba néven kabaré működött egészen az utóbbi hetekig Berlinben. Az Uj Kelet is megírta, hogy a mulatóhelyet a hatóságok lezárták, a színészeket pedig utolsó szálig internálták.

Mi volt a szigorúság előzménye? Julius elsőjén új programot hozott ki a társulat.

Az egyik színész a nézőtérrel felkiabált a színré:

— Mondja kérem, hogyan merészkedik maga zsidó létre kijönni a színpadra? Takarodjon vissza!

— Ne sértessen, kérem — feleli vissza a másik —, én fajtszta árja vagyok, ha parancsolja, visszavezetem az őseimet a teutoburgi erdőkhöz.

— Mégis mi az, ami olyan zsidós magában?

A színész mustarálja önmagát.

— A lábaim nem x-lábak, a kezeimet ritkán lóbálom és sohasem teszem a mellényem kivágásába, a hajam szőke, a szemem kék. Igazán nem tudom, miért tart ön zsidónak. De hopp, megvan! Talán ezért?!

Es a színész a homlokára mutat.

— Itt talán zsidó vagyok. Itt bent.

A Katakombában csak kétszer adhatták a nagy sikert elért mőkát. A harmadik este detektívek jelentek meg és a Katakomba siri csendben bezárt.

A két kantoni fellázadt hadihajó Nankingba tart. Honkongból jelentik: A két fellázadt hadihajó, amelyek angol vizekre menekültek a kantoni kormány szolgálatából, ma reggel északra távoztak. A lapok azt hiszik, hogy Csian-Kaik tengernagy, a nankingi kormány tengerészetének vezetője, aki átvette a két hajó parancsnokságát, Nankingba viszi azokat.

Gyengeség idején, különösen, ha a rosszullétet szorulás vagy keresztfájás fokozza, az enyhe és igen kellemes természetes „Ferenc József” keserűvíz mindig puha, könnyű székürítő és kielégítő emésztést szerez.

Száztizennyolcmillió dollár évi jövedelmet fognak hozni Amerikában az új örökösödési illetékek. Washingtonból jelentik: A kamara egyik albizottsága előtt mondott beszédében Morgenthau kincstári államtitkár kijelentette, hogy az új örökösödési és adományozási illetékek évente legkevesebb 118 millió dollár jövedelmet fognak az Egyesült Államoknak biztosítani. Morgenthau hozzátette, hogy ez a szám 900 milliót is kitehetne, ha a kongresszus hozzájárulna ahhoz, hogy a progresszív jövedelmi adót 100.000 dollártól felfelé vessék ki.

Közvetítették Magyarországon az új hivatalos búzáarakat. Budapestről jelentik: Közvetítették az új hivatalos búzáarakat, amelyek városokint változnak 15 pengőtől 14 pengő 75 fillérig terjedő keretek között. Az ármegállapítások célja az, hogy kiküszöböljék a spekulációt s hogy módot nyújtsanak a termelőnek arra, hogy a termést megfelelő áron értékesíthesse.

Ha fáj a feje és szédül, ha teltséget, bélizgalmat, gyomorégést, vértódulást, szorongást vagy szívdobogást érez, igyék minél előbb valódi „Ferenc József” keserűvizet, mert ez a belek működését előmozdítja, az epe kiválasztást fokozza, az anyagcserét megélienkíti és a vérkeringést felfrissíti.

Ujabb véres vallási zavargások az indiai Lahoreban. Londonból jelentik: Az indiai Lahoreban elrendelték vallási zavargások miatt a katonai karhatalom riadó-készletét. Több kerületben véres összeütközések fordultak elő, amelyeknek két halálos áldozata és számos sebesültje van.

Eljegyzés. Salamon Stefit (Barod) Simleul-Silvaniei, eljegyezte Sámuel Ernő gyógyszerész, Simleul-Silvaniei.

Francia légi forgalmi küldöttség érkezett Lisszabonba. Lisszabonból jelentik: Francia légi forgalmi küldöttség érkezett a portugál fővárosba, ahol engedélyt kívánnak szerezni az Azorokon repülőter építésére. Ez lenne a közbelső leszállási helye az Egyesült Államok és Franciaország között létesítendő rendszeres légi utasforgalomnak.

Amerika nem hívja vissza megbízottját a Fizetések Nemzetközi Bankjának igazgatóságából. Bázélból jelentik: A Nemzetközi Fizetések Bankjának igazgatótanácsa ülést tartott, amelynek befejeztével cáfolatot adtak ki azon hírrel szemben, hogy amerikai részről vissza akarnák hívni megbízottjukat az igazgatótanácsból.

Dr Adler Izidor brasovi fogorvos halála. Szombatról vasárnapra virradólag szív-szélhűdésben hirtelen elhunyt dr Adler Izidor, 58 éves korában. A köztiszteletben élő brasovi polgár, a zsidó iskolások elnöke volt. Mint fogorvos, elismerten a legjobbak közé tartozott. Halála egy a hitközség, mint a város társadalmában nagy megrendülést váltott ki. Temetése hétfőn délután volt a neolog izr. sirkertben. Dr Deutsch Ernő főrabbi magas szárnyalású beszédben parentálta el a közbezsülésben és köztiszteletben álló férfit.

Ma, szerdán szenzációs premier a ROYAL-mozgóban
Dupla műsor egy helyért. Chaplin világhíres komikus legjobb filmje.

I. Dimsky grófnő
Izgalmos és lenyűgöző kalandor-szláger.
Fősz: GERTRUD MICHAEL.

II. Chaplin mint rendőr
Falrengő kacagás kíséri minden jelenetet az évek óta nem látott humorkirálynak

Előadások kezdete: Chaplin 3.20, 5.40, 8, 10.30. Dimsky: 4.10, 6.40, 9.20. Helyárak: L 15, 20

Szigoru ellenörzés alá veszik a francia köztisztviselők munkateljesítményét. Párizsból jelentik: A francia kormány a takarékosági rendszabályok keretében elrendelte, hogy minden közhivatalban fektessék fel az ellenörző névjegyzéket, amelyen a közalkalmazottnak naponta fel kell jegyezniük érkezésük és távozásuk időpontját. Meg fogják szüntetni a kis hivatali szobák rendszerét s a köztisztviselők munkájukat a jövőben nagy termekben végzik el.

A timisoarai Nőegyletek gyermek-délutánja. Timisoaráról jelentik: A zsidó liceum kertjében vasárnap délután nagysikerű gyermekdélután rendeztek a timisoarai zsidó nőegyletek a Józsefvárosban létesítendő napközi gyermekotthon javára, ahol hetven gyermek fog teljes ellátásban részesülni. A délután sikere a rendező hölgyek agilitását dicséri. Különösen Nasitz Istvánné, özvegy Kendené, Eplerné, Lusztigné, Kelemené, Freund Mórné, Sterheim Marcellné, özvegy dr Lászlóné, Stern Vilmosné, dr Schuster Ödönné, Kincs Arturné és dr Angelsbergné fejtek ki lelkes munkát. Az élőképeket, a dekorációkat Schult Tibor, fiatal iparművész tervezte és rendezte önzetlen lelkesedéssel. A délután középpontjában a meseelőadás állott. Naschitz Maja volt a mese elő-

HAZASSÁGI ügyekben forduljon bizalommal „MIREA” közvetítő irodájához Cluj, Regele Ferdinand 116, hol ügyét diszkrétan kezelik.

Marxista propaganda miatt tartóztatták le két katolikus papot Németországban. Berlinből jelentik: Schwartz és Kenter katolikus papokat Drezdában letartóztatták, mert állítólag híveik között marxista irányú röpiratokat osztottak szét.

HAZASSÁGOT biztos eredménnyel közvetít a széleskörű összeköttetéssel rendelkező „MIREA” iroda Cluj, Regele Ferdinand 116.

Házasság. Glück Livia és dr Sámson Aladár f. hó 7-én Oradeán házasságot kötöttek.

A svájci nemzeti szocialista propaganda-ügge a berni kantoni tanács előtt. Bernből jelentik: A berni kanton tanácsülésén Grimm szocialista kérdést intézett a kormányhoz, van-e tudomása a nemzeti szocialisták propagandájáról, úgy a berni egyetemen, mint a lakosság körében. A kormány a következő üléseire ígért választ.

Eljegyzés. Stern Katinka, Cluj és Stern Simon, Ludus, jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Két kirándulás Szovjet-Oroszországba

A Societatea Sportiva și Culturală P.T.T. București

két kirándulást rendez Oroszországba

I. Julius 24—július 27
București—Constanța—Jalta—Li vadia—Odessa és vissza és

II. Julius 24—augusztus 7.
București—Constanța—Jalta—Livadia — Odessa — Dnieprogres — Kiew—Moszkva—Varsó—Lemberg — Cernaui. A kirándulás ára: vizum, utiköltség hajón és vonaton, teljes ellátás, szálloda, kirándulások, beléptidíjak: Az I-ső kirándulásra: I. oszt. 6700, II. oszt. 5900, III. oszt. 3900 lej. A II-ik kirándulásra: II. oszt. 22.800, III. oszt. 15.800 lej. Jelentkezés végső határideje július 12-e, mert minden jelentkezőről a vizum megszerzéséért kérdőívet kell küldeni Moszkvába. Jelentkezéshez érvényes utlevél és 4 fénykép szükséges és az utiköltség egyharmada lefizetendő. Később jelentkezőknek téríteniük kell a kérdőív távirati költségét.

Jelentkezést közvetít az UJ KELET utazási osztálya

Takarékossági könyvecskére

Petrol-gázfűtő, fagyaltgépet, evőeszközt, konyhaedényt, üveget, porcellánt legolcsóbban

Moskovits & Comp. Cluj

(Főpostával szemben)

Minden szombaton este indulhat Constanța-ba a társasnyaralásra
Egyheti nyaralás 1980 lej

A constantai nyaralási akció közönségét — amint a nyaralóktól érkező elismerő levél is bizonyítja — kitünően látja el a Palace Hotel vezetősége. Ami zavar az elmúlt esztendőben történt, azt a legnagyobb mértékben ellensúlyozzák minden vonatkozásban, úgyhogy a constantai nyaralási akció máris visszanyerte az elmúlt esztendőben való nagy népszerűségét.

Hogy a közönségnek módjában legyen szabadabban választani meg a nyaralás dátumát, ezért azt az újítást vezettük be, hogy hetenként szombat esti indulással küldjük a nyaralócsoportokat.

Uj nyaralócsoportokat is állapítottunk meg a következőképpen:
Egyheti nyaralás részvételi díja 1980 lej.
A heti beosztás úgy történik, hogy az utasok vasárnap reggel érkeznek meg Constanța-ba és szombaton este indulnak vissza. Működésük mindenkinél egy vagy többheti nyaralási időt választania az arányosan megfelelő árban.

A vasuti jegyet mindenki maga váltja meg, de gondoskodik az akció vezetősége arról, hogy a vonaton még kisebb csoportoknál is megfelelő elhelyezkedést nyerjenek az utasok. Nagyobb csoportoknál külön kocsi áll rendelkezésre, a heti utazások alkalmával. A Constanțaig megváltott vasuti jegyek visszafel is érvényesek.

A fenti részvételi díjban benne foglaltatik a teljes ellátás, a Palace Hotelben (kétágyas tengerrenyilő szobák, négyfőfogás ebéd és vacsorák), továbbá a Mamaia strandon naponta fürdés és autócár ki- és beszállítások, borraivalók és a kirándulások költségei. A kurtaxa 250 lej. Azok akik egy kétél tovább maradnak, ezt az összeget újból nem fizetik.

Jelentkezés minden héten pénteken estig lapunk utazási osztályánál.

Halálos szerencsétlenség áldozata lett özvegy Goldmann Adolfné. Timisoaráról jelentik: Özvegy Goldmann Adolfné, a timisoarai „Filmentrala” tulajdonosának, dr Gábor Dezsőnek az édesanyja, leánya kíséretében Budapestre Karlsbadba akart utazni a prágai gyorsvonattal. Amikor a vonatot beállították és megkezdődött a felszállás, az egyik vasutas figyelmeztette az idősebb hölgyet, hogy a prágai gyors villanymozdonya rendkívül gyorsan indul. Özvegy Goldmann Adolfné az utolsó pillanatban szállott fel, amikor megszólalt a megafon, az indulást jelezve. A matrona a felszállásnál oly szerencsétlenül csuszolt meg, hogy a vonatkerekek alá került és a gyorsan induló vonat tőből lemetszette mind a két lábát. A nagy riadalomban nyomban megállították a vonatot, a vasuti személyzet a szerencsétlenség színelőlyére rohant, majd megjelentek a mentők és a Rókus kórházba akarták beszállítani özvegy Goldmann Adolfné. Budapestben és Timisoarán egyaránt mély megdöbbenést és részvétet váltott ki a közszereletben álló matrona tragikus halála. Családja és kiterjedt rokonság gyászolja.

Eljegyzés. Nass Sárika, Cluj és Abel Gyula, Arad, jegyesek.

Súlyos vasuti katasztrófa Pilsen közelében. Prágából jelentik: Pilsen közelében egy gyorsvonat kisiklott. Huszonhaton megsebesültek, köztük három vasutas súlyosan. A vasuti szerencsétlenség oka az volt, hogy a szerelvény a megengedettnél nagyobb sebességgel robotott át a váltón.

Modern csőbutor és csillár
detail-kiszolgálásnál is Gyári áron!

az elegáns világ fogása

GRÜNWALD
Cluj-Decebal, 25. Iulie 7-11

UJ KELET Legújabb hírek

A Habsburg-kérdés miatt a kisanant kezdeményező lépésre készül a dunai konferencia összehívására

Óriási konsternációt keltenek Franciaországban és Angliában a német flotta-építési program adatai

A flottaépítési program jóval túlhaladja a német-angol egyezményben Németországnak engedélyezett kereteket? Franciaország a Népszövetség elé akarja vinni a legújabb német szerződésesszég ügyét. Titulescu elutazott Londonból

Rendkívüli ülészsakra hívják össze a Népszövetséget az olasz-abesszini konfliktus ügyében?

London, július 9. A Daily Mail szerint a Scheveningenben az olasz-abesszini konfliktus ügyében tárgyaló döntőbírósg tárgyalásának eredménytelensége miatt felmerült az a terv, hogy július 25. körüli napok valamelyikére összehívják rendkívüli ülészsakra a Népszövetség tanácsát. Egyidejű londoni jelentés szerint Avenol népszövetségi főtitkár megérkezett többnapos tartózkodásra az angol fővárosba. A főtitkár az olasz-abesszini viszály ügyében tárgyalást kíván folytatni Sir Samuel Hoare külügyminiszterrel és Edennel.

A Press Association szerint nem tartják kizártnak, hogy az angol kormány az olasz-abesszini ügyben közeledni fog a francia állásponthoz.

Ez a feltevést arra a hírre alapítják, hogy állítólag angol politikai körök szerint az angol kormányban nézeteltérések keletkeztek az olasz-abesszini viszály kezelését illetően. Neville Chamberlain és más szélsőjobboldali kacérkodó miniszterek élesen szembefordulnak Eden politikájával.

Az Exchange Telegraph szerint az abesszini kormány kiképző pilótákat kért Svédországból. A stockholmi kormány azzal hátrította el a kérés teljesítését, hogy nem rendelkezik elég pilótával.

Pál jugoszláv régensherceg sinai tanácskozása a Habsburg-kérdésben

Párizs, július 9. Lapjelentések alapján az a hír terjedt el Párizsban, hogy a kisanant kezdeményező lépésekre készül a dunai konferencia összehívása érdekében. Szó van arról, hogy közelebből Londonban, Rómában és Párizsban megteszik a szükséges diplomáciai előkészítő lépéseket a kisanant részéről. A sürgető fellépést a Habsburg-kérdés ausztriai felvetése indokolja.

A nemzetközi politikában szerepet játszó körök információi szerint Anglia a dunai egyezmény kötését célzó értekezlet összehívását egyelőre nem tartja időszerűnek, amíg az olasz-abesszini viszályban megoldást nem találnak.

London, július 9. Az angol alsóház mai ülésén interpellációkra adott válaszában Sir Samuel Hoare külügyminiszter kijelentette a Habsburg-kérdés felvetésével kapcsolatban, hogy Anglia nagy fontosságot tulajdonít Ausztria függetlensége megőrzésének. A külügyminiszter hangoztatta, hogy nem tartja hasznosnak olyan eshetőségek felmerülése esetére már előre taglálni és ismertetni az angol hivatalos felfogást, amely eshetőségek fel sem merültek. Az interpellációk pergőtűzével árasztották el a kormányt az olasz-abesszini viszály kapcsolatában is. Többek között azt is kérdezték a külügyminiszterrel, milyen feltételeket kíván felajánlani Olaszországnak a béke további megőrzése érdekében. Sir Samuel Hoare kitért a válaszadás elől s közölte, hogy csütörtökön alkalmas lesz az angol alsóháznak a külpolitikai vita során újlag figyelmeztetnie a problémának s a kormány akkor a lehetőségek határain belül válaszolni is fog.

Bécsi jelentés szerint Fey osztrák miniszter kijelentette, hogy az osztrák Bundesrat július 14-én fogja megszavazni a Habsburg-törvényt, amely a következő napon életbe lép.

Belgrádi lapjelentés alapján híre terjedt annak, hogy Habsburg Ottó közelebből Rómába utazik, hogy eljegyezze Maria olasz királyleányt.

Csehszlovák diplomáciai körökben úgy hírlik, hogy

Pál jugoszláv régensherceg a hét folyamán látogatást tesz Sinaiban Károly román királynál. A látogatást a Habsburg-kérdésben folytatandó tárgyalások szükségességével hozzák összefüggésbe. Titulescu is visszatér külföldi utjából hazájába, hogy jelen legyen Pál régensherceg látogatása idején a sinai tanácskozásokon.

Titulescu tegnap Londonban meglátogatta

Austen Chamberlain, majd fogadta a francia, olasz, görög, török és jugoszláv követeket. A külügyminiszter ma elindult Londonból hazafelé.

Varsó, július 9. Beck külügyminiszter visszaérkezett a lengyel fővárosba.

A német flotta-program

Berlin, július 9. Az ezévi flotta-program két 26 ezer tonnás páncélos, két hétezer tonnás cirkáló, 16 körülbelül 1600 tonnás torpedóromboló, 20 buvárhajó 250, 6 buvárhajó 500 és 2 buvárhajó 750 tonnával. Folytnak az előkészületek repülőgépanyahajó tervének készítésére is. A flotta-programmal kapcsol-

latban a Berliner Tageblatt azt hangoztatja, hogy a német flottaépítési terv kétségtelenül teszi, hogy Németország nem készül kalandokra, nem tengeri szörnyeket építtet, hanem olyan hajókat, amelyekkel védelmét biztosíthatja.

A német állásponttal szemben a News Chronicle szerint az idej német flottaépítési program a szenzáció erejével hat. A Daily Herald azt az értesülést szerezte, hogy

a francia kormány erőlyes tiltakozásra készül a versaillesi szerződés ez újabb megsértése miatt s esetleg a Népszövetség elé viszi az ügyet.

A Daily Telegraph azt hangoztatja, hogy a program a meglepések sorozatát tárja a világ elé. Ilyarányú építésekhez az angol-német tengerészeti meg egyezés nem adhatott jogot a németeknek.

Az Echo de Paris azt az értesülést közli, hogy az angol admirális át csoportosítja az egész angol flottát, új hajóépítéseket tervez s fejleszteni kívánja a buvárhajók elleni védekezés harci eszközeit, elsősorban a tengerészeti légi haderőt. Ugyancsak az Echo de Paris szerint nem valószínű, hogy a francia kormány egyhamar tengerészeti szakértőket küldjön Londonba tárgyalások folytatására. A Figaró szerint számolni kell azzal, hogy az öt tengerészeti hatalom oiktóberre tervezett értekezletét elhalasztják.

Az olasz királyi pár Párizsba látogat?

Párizs, július 9. Az esti lapok közlése szerint olasz hivatalos körökben az olasz királyi pár párizsi látogatásának hírére nem erősítették és nem is cáfolták meg. Rómában valószínűnek tartják, hogy a látogatás valóra válik, de előbb Lebrun köztársasági elnök fog az olasz fővárosban látogatást tenni.

Kizárják Cuza pártjából a fuzió ellen agitáló elégedetlenkedőket

Az elégedetlenkedők három vezére közül kettő hozzájárult a fuzióhoz

Bucuresti, július 9. Ismeretes, hogy Cuza és Goga fuziója mindkét pártban elégedetlenséget idézett elő. A LANC-ban három ember agitál főleg a fuzió ellen: Trifu, Emilian és Mozaceni, akik az elégedetlenkedők csoportját vezetik, a fuzióval kapcsolatban a LANC ifjúsági szervezeteit a vasgárdához való csatlakozásra akarták rábírni. A felmerült kérdésekben a LANC ifjúsági csoportja gyűlést tartott.

Az ifjúsági gyűlés a fuzió mellett foglalt állást és hosszú vita után Emilian és Mozaceni is csatlakozott a többség akaratahoz. Az ellenzék élén megmaradt meg Trifu, aki levelet intézett a moldvai diák-kongresszushoz, amelyben a fuzióval polemizált és Corneliu Zelea Codreanu érdekeit méltatta. Vasárnap a fuzionált pártok ülésén az elégedetlenkedőket minden valószínűség szerint kizárják.

Sulyos ítéletet hozott a hadbírósg a Minszky Lajos-léle oradeai kommunista perben

Egy és kétévi börtönrre ítélték a vádlottakat

Cluj, július 9. Az oradeai kommunisták perében ma a perbeszédre került a sor. Negulescu a szokásos elánál tartotta meg vádbeszédét és izzó hangon erősítette, hogy a vádlottak komoly veszedelmet jelenthetnek az országra, ha a bíróság nem igyekszik példás ítéletekkel szankcionálni felforgató tevékenységüket. Öt évtől tíz évig terjedő börtönt, 10 ezertől százezer lejig terjedő pénzbüntetést és 10 évi politikai jogvesztést ajánl az összes vádlottakra. Beszéde végén ismételtén felszólítja a hadbírósgot, hogy sulyos ítélettel sújtsa a vádlottakat, minden enyhítő körülmény figyelembevétele nélkül. „Inter arma silent leges” — fejezi be vádbeszédét Negulescu ügyész.

Néhány perenci szünet után a védők közül dr. Titus Mayer emelkedik szólásra. Több, mint egy órán át tartó vádbeszéde után dr. Peritz Leo védő kap szót, aki hangsúlyozza, hogy a vádlottak nem vettek részt kommunista tevékenységben, majd részletezi a védő azt a bánásmódot, amiben az oradeai rendőrségen volt részük a vádlottaknak.

Utóljára Mircea Georgescu beszélt, aki

egész vádbeszéde alatt azt hangsúlyozta, hogy a vádlottak közül egy sem követett el olyan cselekményt, amiért idekerülhetett. Beszél a vádlottak fiatal koráról, akik a két női vádlott kivételével nem többek, mint 17-18 évesek. Majd rosszslását fejezi ki az oradeai rendőrség vallatási „módszere” miatt, ami — szerinte — nem méltó a 20-ik század civilizációjához. Különösen kiemeli Minszky Lajos szerencsétlenségét és azt állítja, hogy a 19 éves ifjúnak életével kellett megfizetnie az oradeai rendőrség vallatási módszerét.

A hallgatóságon morajlás fut végig a beszédnek ennél a részénél, mire Georgescu a közönség felé fordulva megkérdezi, hogy valakinek mondanivalója van-e?

Negulescu ügyész gunyos hangon közbeszó: A közönség felháborodott azon, hogy mindegyik vádlott ártatlanul szenvedett.

Georgescu: En azt hiszem, hogy a közönség azon csodálkozik, hogy ilyen gyermekemberek ide kerülhettek. Ezután tovább

folytatja a védőbeszédet.

Ezek a gyermekek, akik alig jutottak el 18-ik életkorukig, aligha érthattak az országnak. Ezt én mint román és hazafi mondom. Akkor amikor május 10-én elvonul Bucurestiben a diszmeten a szovjetkötvet előtt is, amikor Tabacovicinak, a CFR vezérigazgatójának indítványára kirándulást rendeznek Szovjetországba, amikor rendez telefonösszeállításunk van azzal az országgal, én anakronizmusnak tartom, hogy az állam ellenségének nyilvánítsák ezeket a gyermekeket.

Georgescu beszéde után délután fél ötig felfüggesztik a tárgyalást.

Fél ötkor nyitja meg ismét a tárgyalást Ivascu elnök. A közzétett iratok alapján tartja meg ezután vádbeszédét, majd a vád és a védelem több, mint egy óra hosszúra tartó vitája után Ivascu elnök az utolsó szó jogát adja meg a vádlottaknak. Mindegyik vádlott kivétel nélkül azt állítja, hogy nem vettek részt kommunista mozgalomban és a rendőrségen tett beismerő vallomásaikat kikényszerítették belőlük. Egyszerre a hallgatóság sorában egy idősebb ur csukló zokogásban tör ki és percekig vérvörös arcával töröl zsebkendőjével legördülő könnyeit. Kiderül, hogy Farkas László vádlottnak az édesapja. A tanács ezután visszavonult és egy és háromnegyed órai tanácskozás után, a zsűfőkösz megtelet tárgyaló teremben hirdette ki verdiktjét a hadbírósg.

Eszerint a vádlottak közül Cseköly Imrét, Névtelen Józsefet kétévi börtönrre, 10 ezer lej pénzbüntetésre és tízévi politikai jogvesztésre, Zucker Rozáliát egyévi börtönrre, 10 ezer lej pénzbüntetésre és tízévi politikai jogvesztésre, Farkas Lászlót egyévi börtönrre, ötezer lej pénzbüntetésre és tízévi politikai jogvesztésre, Kohn Mátyást nyolchavi elzárásra, 10 ezer lej pénzbüntetésre és tízévi politikai jogvesztésre, Friedlander Edét hathónapi elzárásra, 10 ezer lej pénzbüntetésre és 10 évi politikai jogvesztésre ítélték, míg Roth Katalint, Wolff Andort és Kiss Sándort felmentették a vád és annak következményei alól.

A büntetésbe beszámították a hat hónapi vizsgálati fogságot és elrendelték a bűnjelkek elkobzását.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó Rt. nyomása Cluj, Strada Baron L. Pop 10. Telefon: 9-77.

CENZURAT

Taxa postală plătită în num. No. 224718/929.

10. Telefon: 9-77. Havonta 110, negy évre 600, egész év fűldre: Havonta fűldre 12, egész év detések díjazás KELET az erdély óság egyetlen po Cikkünk utánnyom rás megjelölésével

Laval és a pá válík a népsz

Az olasz orszábe

Eden szerint

London, július 11. A v jában továbbra is az ol tus, illetőleg a kitörés lehetőségeinek problémáj francia diplomácia lá folytat a menthetetlen hitésére, amely — a jelei átmenetileg, engedett. Az olasz-abesszini kon tan az angol kormány te csot tartott, amely megb ügyminiszter beszámoló helyzetéről. A beszámoló ház elé terjeszti. A kormány liberalisok és a munkásp céra az alsóház nagy t fogja a kormány külpoli. Az angol alsóház teg képviselő interpellált az konfliktus ügyében. Az inter laszában Eden miniszter hogy Olaszország nem fe hez nyulni s annak szűtatta, hogy békes eszök vizsály rendezését.

A Reuter távirati író Avenol népszövetségi fő mányfőtitkárak és a Lo diplomataikkal folytatott óva intett minden elham főtitkár ma is folytatta gol kormány tagjaival. sítarttal tárgyal, majd követnéln ebédelt.

Egyidejű genfi jelenté tesszor, Abessziniá döntő zetközi bíróságban, Gen géval hozta a schewen döntőbírói tárgyalások j átadja a népszövetségi kéri azok átvizsgálását után a népszövetségi tan szakra történő összehívá

Laval és a követ tár abesszini v

Beavatott francia poli mazó közlések szerint nagykövet Sir Samuel E miniszternek az olasz- ügyében az alsóházban politikai expozéja tarta folyamán közölte Laval elnökkel. Az expozé elő val beható tanácskozást angol nagykövettel. Több reményének ad kifejez ások alapján elkerülhet vetségi tanácsnak rendk éné összehívása. A Tó ad kifejezést, hogy a jó égés logika megkövetel nak a Népszövetség és áának.

Az Echo de Paris rá Abessziniá tulajdonképp levődik össze: a keres ából a muzulmánoklak vet Menelik Negus cs Meg kellene találni a n